

Uvođenje Djevice Marije u nizozemsku umjetnost ranog novog vijeka

U tekstu se raspravlja o fenomenu protestantske mariologije u nizozemskoj vizualnoj kulturi ranog novog vijeka. **Prepostavke o slabljenju pobožnosti prema Mariji nakon što kalvinistički režim 1581. zabranjuje katoličanstvo u Nizozemskoj, ne uzimaju u obzir velik broj sačuvanih slika iz 17. stoljeća s prikazom Marije, kao i dokaze njihove popularnosti među katolicima i protestantima. Pitanje koje se postavlja u ovom eseju jest kako su umjetnici prilagodili tradicionalne prikaze Marije za šire tržište u sjevernoj Nizozemskoj te kako su prikazi Marije mogli utjecati na protestantska teološka učenja. Autorica smatra da su nizozemski umjetnici, uključujući Rembrandta, crpili inspiraciju za vizualizaciju Marije kao obične žene iz flamanskih grafika i slika Svete Obitelji iz 16. st. Zajedničko ovim djelima jest prikaz *bakermat* naslonjača za dojenje, poveznice s prikazom *Virgo lactans* te prizivanje Josipove uloge kao Marijina zaštitnika. U radu se analizira grafika s prikazom majke dojiteljice, koju je prije 1620. izradila utrechtska majstorica Magdalena van de Passe, a koja ikonografski povezuje flamanske slikovne preteče prikaza Svete Obitelji s nizozemskim scenama Svete Obitelji iz sredine 17. stoljeća. Izrada slika s prikazom Djevice Marije kao obične žene podudara se s njenom nevjerojatnom aproprijacijom u teološkoj literaturi za reformacijsko bogoslužje. Neki su kalvinistički propovjednici, poput Wilelma Sluitera i Jodocusa van Lodensteina, nastojali ponovno potaknuti marijanske pobožnosti među laicima putem himni i pjesama u njezinu hvalu i slavu. Marijina je transformacija iz nezemaljskog uzora u katoličkom štovanju u ovozemaljsku svakodnevnu ženu u nizozemskoj umjetnosti ranog novog vijeka, pomogla njezinom uvođenju u protestantsku religioznost.**